

Tom 26/2017, ss. 313–325
ISSN 1644-888X
e-ISSN 2449-7975
DOI: 10.19251/ne/2017.26(21)
www.ne.pwspzlock.pl

Monika Maria Szymańska

Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Płocku

WPŁYW EUROPEJSKICH FUNDUSZY STRUKTURALNYCH NA ROZWÓJ DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ

THE EUROPEAN STRUCTURAL FUNDS IMPACT
ON THE DEVELOPMENT OF BUSINESS

Streszczenie

Artykuł dotyczy wpływu funduszy z Unii Europejskiej na rozwój działalności gospodarczej. W artykule przedstawiłam rolę i znaczenie sektora małych i średnich przedsiębiorstw w Unii Europejskiej oraz jak kształtował się rozwój Polski z wykorzystaniem środków z UE. W kolejnych akapitach wyjaśniłam również pozytywne aspekty wykorzystania funduszy strukturalnych za pośrednictwem Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Warszawie.

Od chwili przystąpienia Polski do Unii Europejskiej, korzystamy z pomocy, dzięki której poprawia się w Polsce sytuacja gospodarcza i społeczna. W ramach

Summary

The article concerns the European Funds impact on the development of business activity. In the article I introduced the role of the small and medium-sized businesses sector in the European Union and the development of Poland due to EU funding in the years 2014-2020. In the following paragraphs I explained the advantages of the European Structural Funds allocation through the Provincial Employment Office in Warsaw.

Poland, as a member of the European Union, has been benefiting from the aid programmes resulting in economic and social growth. Moreover, people may

pomocy z Unii spada również bezrobocie, gdyż mamy możliwość starania się o środki na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej. Pomoc uzyskać możemy w ramach wielu tematycznych programów, zaczynając od środowiska, poprzez gospodarkę, kończąc na kapitale ludzkim, w ramach którego małe i średnie przedsiębiorstwa w Unii Europejskiej mogą starać się o dotacje.

Słowa kluczowe: Unia Europejska, fundusz, przedsiębiorstwo, dotacja, finansowanie

apply for the EU help in starting their own business activity which contributes to the unemployment decrease. It is possible to benefit from the broad range of funding programmes covering areas such as environment, economy or human capital. Within the last one, small and medium-sized enterprises can apply for the European grants.

Keywords: The European Union, fund, enterprise, grant, financing, programming, support, beneficiary, entrepreneurship.

Wprowadzenie

Unia Europejska ma na celu pomoc i zachęcenie do podjęcia przez regiony biedniejsze inicjatywy w rozwoju tych obszarów, które są mniej rozwinięte. Dlatego Polska korzysta z funduszy strukturalnych. Przemiany i rozwój państwa polskiego dzięki Unii są odczuwalne na każdym kroku, chociaż może na co dzień tego nie zauważamy, ale dzięki Unii Europejskiej nasz kraj ciągle się rozwija i pracuje nad ulepszeniem życia swoich obywateli. Polska dzięki tym funduszom staje się państwem przyjaznym dla obywateli, posiadającym sprawnie funkcjonującą i nowoczesną administrację, w którym świadczone są wysokiej jakości usługi publiczne. Następuje profesjonalizacja aparatu urzędniczego administracji samorządowej, a państwo jest w stanie zapewnić bezpieczeństwo publiczne, wsparcie w utrzymaniu zdrowej siły roboczej, warunkującej rozwój gospodarczy.

1. Małe i średnie przedsiębiorstwo – definicja

W każdym państwie członkowskim w zależności od wielu czynników, takich jak przeciętna wysokość zatrudnienia, ilość mieszkańców, system prawny itd. różnie definiuje się małe i średnie przedsiębiorstwa.

Wobec tej różnorodności kryteriów używanych do definiowania małych i średnich przedsiębiorstw oraz wielości istniejących definicji w zależności od państwa, gdzie się sprawdzają, a także definicji przyjmowanych przez Europejski Bank Inwestycyjny, Europejski Fundusz Inwestycyjny postanowiono

sformułować jednolite dla wszystkich państw członkowskich definicje małych i średnich przedsiębiorstw.

Komisja Europejska wydała nowe zalecenie w sprawie definicji małych i średnich przedsiębiorstw. W myśl artykułu drugiego punkt pierwszy za średnie przedsiębiorstwo uważa się takie, które jednocześnie spełnia trzy poniższe warunki:

- zatrudnia mniej niż 250 pracowników,
- ma roczne obroty nie przekraczające 50 mln euro lub całkowity bilans roczny nieprzekraczający 43 mln euro,
- spełnia kryterium niezależności.

Punkt drugi tego samego artykułu stanowi, że za małe przedsiębiorstwo uważa się takie, które jednocześnie spełnia trzy warunki:

- zatrudnia mniej niż 50 pracowników,
- ma roczne obroty/lub ogólny bilans roczny nie przekraczający 10 mln euro,
- spełnia kryterium niezależności.

W myśl unijnych rozwiązań wyróżnia się również pojęcie mikro przedsiębiorstwa. Pojęcie to odnosi się do przedsiębiorstwa, które zatrudnia poniżej 10 pracowników i którego roczny obrót/lub całkowity bilans roczny nie przekracza 2 mln euro. O niezależności małego bądź średniego przedsiębiorstwa można mówić, jeśli przedsiębiorstwo nie jest właścicielem 25 lub więcej procent kapitału przedsiębiorstwa albo nie posiada w nim 25 lub więcej procent, jeśli chodzi o prawo głosu [Załącznik do Zalecenia Komisji 2003/361/WE z dnia 6 maja 2003 r.].

Do grupy najmniejszych należy w krajach Unii Europejskiej ponad 90% przedsiębiorstw, z czego prawie połowa to firmy jednoosobowe. Przedsiębiorstwa bardzo małe tworzą jedną trzecią miejsc pracy w sektorze małych i średnich przedsiębiorstw – głównie w budownictwie, handlu, hotelarstwie i gastronomii, usługach finansowych i handlu nieruchomościami. Przedsiębiorstwa najmniejsze, często o charakterze rodzinnym, są najliczniej reprezentowane w państwach południowej Europy (Grecja, Hiszpania i Włochy), natomiast na północy liczniejsze są przedsiębiorstwa średniej wielkości.

Od lat siedemdziesiątych, zarówno w Europie jak i w Stanach Zjednoczonych, obserwujemy rosnące znaczenie gospodarcze małych i średnich przedsiębiorstw. Odgrywają one ogromną rolę zarówno w sferze gospodarczej jak i społecznej państwa. Z jednej strony sektor małych i średnich

przedsiębiorców stymuluje wzrost gospodarczy kraju poprzez aktywizację procesów innowacyjnych, a co za tym idzie unowocześnia strukturę przemyślową, z drugiej strony zaś generuje nowe miejsca pracy i może łagodzić napięcia społeczne, dając szanse samozatrudnienia, osiągnięcia sukcesu i zmiany statusu społecznego ludziom przedsiębiorczym [Piasecki, 2001, s.77-79].

Proces kształtowania się sektora małych i średnich przedsiębiorstw przebiega różnie w różnych krajach. Jego specyfika zależy od osiągniętego przez państwo rozwoju gospodarczego oraz ustroju społeczno-politycznego. Nawet w krajach o podobnym poziomie gospodarki rola małych i średnich przedsiębiorstw jest inna, a stopień rozwoju zróżnicowany. Związane jest to z odmienną polityką promocji i wspierania tego sektora przez państwo, różną kulturą przedsiębiorczości, tradycjami oraz stosunkiem społeczeństwa do inicjowania i prowadzenia działalności gospodarczej.

2. Znaczenie małych i średnich przedsiębiorstw w Polsce

W krajach Unii Europejskiej małe i średnie przedsiębiorstwa stanowią 99% ogółu przedsiębiorstw, zapewniając miejsca pracy 2/3 zatrudnionych obywateli i wytwarzając blisko 60% PKB w całej Unii. Wpływają w sposób decydujący na rozwój ekonomiczny oraz konkurencyjność gospodarek Unii Europejskiej na rynku międzynarodowym. Wraz z utworzeniem jednolitego rynku wewnętrznego UE sformułowała wspólną politykę rozwoju przedsiębiorczości. W roku 1986 powstał pierwszy wspólnotowy program wspierania małych i średnich przedsiębiorstw. Jego celem była harmonizacja przepisów prawnych obowiązujących w różnych krajach UE, zapewnienie uczciwej konkurencji, uproszczenie systemów podatkowych oraz wspieranie inwestycji i eksportu.

Celem wspólnej polityki Unii Europejskiej w zakresie przedsiębiorczości jest stopniowe usuwanie barier utrudniających swobodny przepływ towarów, usług, kapitału i osób. Wspólnotowa polityka wobec małych i średnich przedsiębiorstw została podporządkowana obowiązującej w UE polityce konkurencji, która zabrania jakichkolwiek praktyk naruszających zasadę swobodnej konkurencji na rynku wewnętrznym. Obowiązki administracyjne są znacznie większym ciężarem dla małych przedsiębiorstw niż dla dużych firm, w których finansami zajmuje się wykwalifikowany personel. Dolegliwość tych obciążeń sprawia, że we wszystkich państwach Unii Europejskiej poszukuje się sposobów uproszczenia procedur administracyjnych, a tym samym obniżenia kosztów ponoszonych przez firmę. Najczęściej stosowanym

rozwiązaniem jest wprowadzenie elektronicznego przekazu danych. Internet stosowany jest stosunkowo szeroko w obsłudze francuskich małych i średnich przedsiębiorstw, a także w Niemczech, gdzie wdrażany jest specjalny program, którego celem jest zlikwidowanie czynności biurokratycznych.

3. Źródła finansowania przedsiębiorstw w krajach Unii Europejskiej

Unia stara się zapewnić małym i średnim przedsiębiorcom dostęp do amerykańskich rynków. Służy temu specjalny program, którego celem jest inicjowanie współpracy między przedsiębiorstwami i ich partnerami w Stanach Zjednoczonych. Niezależnie od działań podejmowanych na szczeblu Wspólnoty poszczególne kraje członkowskie posiadają własne instrumenty i programy wspierania eksportu. Na przykład belgijskie przedsiębiorstwa zatrudniające od 3 do 100 pracowników mogą otrzymać dotacje do pensji osób zajmujących się promocją eksportu. Wspieraniu francuskiego eksportu służą tzw. umowy państwo – region. Pomocy udziela się małym przedsiębiorstwom podejmującym działalność eksportową, a jej celem jest zatrudnienie personelu odpowiedzialnego za eksport. Austriacki państwowy program wspierania eksportu obejmuje m.in. organizowanie doradztwa strategicznego i tworzenie instytucji wspierających eksport [www1].

W Polsce, podobnie jak w Unii Europejskiej, małe i średnie przedsiębiorstwa stanowią ponad 99% wszystkich przedsiębiorstw, wpływając na tak istotne kwestie jak wzrost gospodarczy, konkurencyjność, zmiany struktury gospodarczej i wielkość bezrobocia. Ich udział w tworzeniu dochodu narodowego wykazuje tendencję rosnącą i zbliża się już do 50% PKB. Udział ten jest jednak nadal niższy od średniej w krajach Unii Europejskiej, gdzie małe i średnie przedsiębiorstwa wytwarzają prawie 60% PKB.

W polskich małych i średnich przedsiębiorstwach pracuje nieco ponad 2/3 ogółu zatrudnionych w całej gospodarce, natomiast udział tego sektora w łącznej produkcji polskich przedsiębiorstw wynosi około 63%.

W Polsce transformacja ustrojowa stworzyła warunki, sprzyjające szybkiemu rozwojowi sektora małych i średnich przedsiębiorstw. W bardzo krótkim czasie musiał nastąpić proces głębokich przemian i dostosowań do zmieniających się bardzo dynamicznie warunków gospodarczych kraju. Po wielkich przegrupowaniach materialnych oraz w zatrudnieniu, małe i średnie firmy stały się szansą dla tych, którzy tracą pracę, korzystają z wysokich

odpraw lub łączą posiadane kapitały razem z innymi jednostkami, znajdującymi się w takiej samej sytuacji. Sektor małych i średnich przedsiębiorstw charakteryzuje się wysoką dynamiką wzrostu, która szczególnie wyraźnie rysowała się w pierwszym dziesięcioleciu po transformacji.

Zapobiegając nadmiernym różnicom osłabiającym potencjał gospodarczy Unii Europejskiej, władze Wspólnoty realizują politykę strukturalną w ramach, której Unia wspiera kierowanie rozwojem gospodarczym państw, w taki sposób, aby poszczególne kraje rozwijały się równomiernie, dochodząc do poziomu wyżej rozwiniętych państw. Jednym z ważnych elementów polityki strukturalnej jest wspomaganie przedsiębiorczości. Kraje Unii dostrzegają potrzebę wspierania małych i średnich przedsiębiorstw, zdając sobie sprawę, że od ich kondycji w dużej mierze zależy stan gospodarki Wspólnoty i jej konkurencyjność na rynkach światowych.

Unia Europejska zapewnia wsparcie dla europejskich małych i średnich przedsiębiorstw. Pomoc dostępna jest w różnych formach, takich jak pożyczki, granty oraz w niektórych przypadkach, zabezpieczenia. Dostępne jest zarówno wsparcie bezpośrednie, jak również za pośrednictwem programów zarządzanych na szczeblu krajowym i regionalnym, takich jak programy finansowane z funduszy strukturalnych UE.

Małe i średnie przedsiębiorstwa mogą korzystać także z wielu środków pomocy niefinansowej w formie programów i usług wsparcia biznesowego. Programy wsparcia dzielą się na cztery kategorie:

1. Możliwości finansowania tematycznego

Ten rodzaj finansowania jest ukierunkowany głównie na środowisko, badania, edukacje, a za jego projektowanie oraz wprowadzanie w życie odpowiadają poszczególne departamenty Komisji Europejskiej. Ogólną zasadą jest współfinansowanie: wsparcie UE zazwyczaj składa się z subsydiów, które pokrywają jedynie część kosztów projektu.

2. Fundusze strukturalne

UE współfinansuje projekty regionalne realizowane w poszczególnych państwach członkowskich. Bezpośrednia pomoc polegająca na współfinansowaniu inwestycji możliwa jest jedynie w regionach słabiej rozwiniętych gospodarczo. W innych regionach zamiast bezpośredniej pomocy indywidualnym przedsiębiorcom priorytet uzyskały działania mające dużą siłę oddziaływania (np. szkolenia przedsiębiorców).

3. Instrumenty finansowe

Większość instrumentów finansowych jest dostępnych pośrednio, poprzez krajowe instytucje pośrednictwa finansowego. Większością z nich zarządza Europejski Fundusz Inwestycyjny.

4. Wspieranie internacjonalizacji małych i średnich przedsiębiorstw

Wsparcie polega zasadniczo na pomocy średniej wielkości organizacjom lub władzom publicznym na polu internacjonalizacji, aby pomóc małym i średnim przedsiębiorstwom w dotarciu na rynki poza granicami Unii Europejskiej [www2].

Na procesy związane z pozyskiwaniem kapitału mają wpływ różnorodne czynniki, które możemy podzielić na zewnętrzne i wewnętrzne. Do zewnętrznych zalicza się czynniki mikrootoczenia i otoczenia konkurencyjnego, do wewnętrznych zaś czynniki kreowane przez samo przedsiębiorstwo. Na czynniki mikrootoczenia przedsiębiorstwo nie ma wpływu.

Otoczenie konkurencyjne to stosunki przedsiębiorstwa z partnerami, na przykład dostawcami, odbiorcami, wierzycielami. Do najważniejszych czynników mikrootoczenia, wpływających na możliwości pozyskiwania kapitału przez przedsiębiorstwa należą czynniki prawne, ekonomiczne i polityczne [Ickiewicz, 2004].

Czynniki wewnętrzne są w całości kreowane przez właściciela i uwarunkowane wyborem przez przedsiębiorcę formy organizacyjno-prawnej, wypracowanie pozycji na rynku, prowadzonej polityki i sytuacji finansowej. Finansowanie może być definiowane w dwojaki sposób, w ujęciu wąskim jedynie jako pozyskiwanie kapitału albo w szerokim, które obejmuje również procesy jego alokacji. Również systematyka podziałów finansowania jest rozbudowana. Biorąc pod uwagę różne kryteria można dokonać następujących podziałów kapitałów ze względu na [Skowronek-Mielczarek, 2002, s.61]:

1. Prawo własności kapitału:

- własny- daje prawo własności przedsiębiorstwa jego dawcy, który uczestniczy w podziale wypracowanego zysku lub pokryciu straty odpowiednio do wartości wniesionego kapitału,
- obcy- jest oddany do dyspozycji przedsiębiorstwa na określony czas i musi być w odpowiednim, wcześniej ustalonym terminie, zwrócony.

2. Czas dyspozycji kapitałem:

- krótkoterminowy-mający okres zwrotu do 1 roku i najczęściej charakter kapitałów obcych,

- średnioterminowy-obejmujący zwykle zobowiązanie o terminach wymagalności od 1 roku do 4 lat,
 - długoterminowy- to kapitał obcy o terminie spłaty ponad 4 lata oraz kapitały własne.
3. Powód finansowania:
- pierwotny-mający miejsce przy zakładaniu nowego przedsiębiorstwa i wnoszeniu do niego kapitałów własnych przez właścicieli,
 - bieżąca działalność polega na zapewnieniu ciągłości w funkcjonowaniu przedsiębiorstwa na skutek ciągłego dopływu środków finansowych zyskanych z przychodów,
 - rozwój czyli proces innowacyjny- służyć ma realizacji procesów inwestycyjnych, zazwyczaj przekracza możliwości kapitałów własnych przedsiębiorstwa i często opiera się na kapitałach obcych.
4. Źródło pochodzenia kapitału:
- zewnętrzne- obejmuje dopływy środków finansowych spoza przedsiębiorstwa, może polegać na zwiększaniu kapitałów własnych albo zwiększaniu zadłużenia przedsiębiorstwa, stosowane głównie w procesach rozwojowych i inwestycjach,
 - wewnętrzne- często określane mianem samofinansowania, opiera się głównie na redystrybucji zysku netto i amortyzacji, traktowane jako podstawowe źródło finansowania, które potrafi zapewnić przedsiębiorstwu dalszy rozwój i korzyści dla właścicieli.

Rozwój małych i średnich przedsiębiorstw w dużej mierze zależy od wielkości kapitału rozwojowego, który pochodzi ze źródeł własnych oraz z dostępnych źródeł zewnętrznych. W sposób istotny wzrasta znaczenie wykorzystywania przez małe i średnie przedsiębiorstwa zewnętrznych źródeł finansowania, oferowanych przez rynek. Wykorzystywanie różnych źródeł finansowania wymaga jednak określonego poziomu wiedzy, umiejętności oraz świadomości wśród właścicieli przedsiębiorstw. Rozwój rynku finansowego w Polsce stwarza obecnie wiele możliwości pozyskiwania zewnętrznych kapitałów na finansowanie rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw. Ich wykorzystywanie w przedsiębiorstwach, stosowanie określonych metod ich wyboru może sprzyjać ograniczeniu negatywnego wpływu niedostatku kapitału na rozwój małych i średnich przedsiębiorstw [Skowronek-Mielczarek, 2002].

Rozwój gospodarczy i społeczny każdego kraju uzależniony jest od wielu wzajemnie połączonych elementów. Na dobrą kondycję społeczeństwa

wpływają takie czynniki jak położenie geograficzne, dostęp do surowców, stan infrastruktury, kapitał itd. Tego typu zależności powodują powstawanie różnic w rozwoju między poszczególnymi regionami czy państwami. W polityce strukturalnej Unii Europejskiej, dużą rolę odgrywa tzw. regionalna polityka strukturalna, polegająca na wyrównywaniu różnic między regionami. Poza rozwojem regionalnym, ważnym aspektem są też działania horyzontalne podejmowane na terenie całego kraju. Wiążą się one ze wzrostem zatrudnienia, restrukturyzacją rolnictwa, rybołówstwa, ochrony środowiska i transportu. Działania prowadzone są wspólnie z krajami członkowskimi. Oznacza to, że państwa wspólnie z Komisją Europejską opracowują plany i zakres pomocy udzielanej przez Unię. Podstawowymi instrumentami pomocy w ramach polityki strukturalnej są fundusze strukturalne. Realizacja polityki strukturalnej wymaga dużych nakładów, które w części finansowane są z budżetu wspólnotowego, zaś w pozostałym stopniu z budżetów krajowych.

4. Istota i cele Europejskiego Funduszu Społecznego

Europejski Fundusz Społeczny – to jeden z funduszy strukturalnych, który powołany został w celu wspierania wspólnotowej polityki społecznej. Finansuje on działania państw członkowskich w zakresie przeciwdziałania bezrobociu i rozwoju zasobów ludzkich. Ze środków EFS finansowane są głównie szkolenia zawodowe, stypendia, praktyki zawodowe, doradztwo i pośrednictwo zawodowe oraz analizy i badania dotyczące rynku pracy itp. [www3].

5. Historia Europejskiego Funduszu Społecznego

Historia Europejskiego Funduszu Społecznego rozpoczyna się wraz z powołaniem do życia Europejskiej Wspólnoty Gospodarczej (EWG) w 1957 roku. W ciągu kilkudziesięciu lat działalności funduszu, przebrnął on przez kilka dużych reform, które znacznie zmieniły zakres jego interwencji, zadań, inicjatyw i możliwości wspierania. Kilkakrotnie zmieniano sposoby zarządzania funduszem, jego środki finansowe i cele, pod którymi miał wypełniać swoją rolę jako socjalny instrument Wspólnoty. Zmiany te dotyczyły profilowania interwencji w sytuacji najróżniejszych zmian w gospodarce i na rynku pracy EWG, ale zależne były także często od politycznej woli poszczególnych państw, gdzie zmieniały się rządy, pojawiały nowe koncepcje i pomysły. Oczywiście poszczególne reformy wprowadzały modyfikacje i zmiany z różnorodnym natężeniem. Stąd też mówi się często o znaczących i mniej

znaczących reformach Europejskiego Funduszu Społecznego. Do tych bardzo ważnych zaliczyć z pewnością trzeba reformę z 1971 roku kiedy to sformułowano dokładne priorytety dla działań EFS i zerwano całkowicie z traktowaniem funduszu jako Kasy Wyrównawczej. Od tego momentu działalność EFS-u objęła również wspieranie sektora prywatnego i państwowego oraz działalność z zakresu dostosowania infrastruktury i miejsc pracy do potrzeb osób niepełnosprawnych. Finansowaniu podlegały także całe projekty oraz programy mające na celu aktywizację zawodową młodzieży [www4]. Reforma ta wpłynęła poza tym na późniejsze postanowienia EWG co do rozwoju europejskiej polityki społecznej i decyzji w tym zakresie.

Europejski Fundusz Społeczny jest funduszem, któremu przyświeca cel pomocy ludziom pracy. Zarówno tym, którzy pracują, jak i osobom pozostającym bez zatrudnienia. Wśród nich EFS dostrzega grupy, do których adresuje pomoc w ramach swoich programów. Dzieli zatem bezrobotnych według wieku, kwalifikacji, stopnia dostępu do możliwości zatrudnienia i wychodzi im naprzeciw. Działania EFS w tym obszarze dotyczą przede wszystkim zwalczania bezrobocia młodzieży oraz bezrobocia długoterminowego. Bezrobocie młodzieży do 24 lat jest w Unii Europejskiej ponad dwukrotnie wyższe, aniżeli przeciętna stopa bezrobocia. Bezrobocie długoterminowe – ponad 12 miesięcy – jest szczególnie niebezpieczne ze względu na pogłębianie ubóstwa, marginalizację społeczną i psychospołeczne konsekwencje dla bezrobotnych i ich rodzin. Projekty finansowane przez EFS mogą obejmować:

- szkolenia, podnoszenie kwalifikacji i umiejętności zawodowych,
- doradztwo i orientowanie zawodowe, praktyki zawodowe dla młodzieży,
- pośrednictwo pracy,
- wspieranie służb konsultacyjnych.

Projekty te mają najczęściej formę zindywidualizowanych działań i są wsparciem dla krajowych programów zatrudnienia, realizowanych przez służby i agencje poszczególnych państw członkowskich.

6. Cele Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego

Celem Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego było tworzenie warunków wzrostu konkurencyjności regionów oraz przeciwdziałanie marginalizacji niektórych obszarów w taki sposób, aby sprzyjać

długofalowemu rozwojowi gospodarczemu kraju, jego spójności ekonomicznej, społecznej i terytorialnej oraz integracji z Unią Europejską.

Wzrost konkurencyjności regionów należało rozumieć jako wzmocnienie potencjału rozwojowego ośrodków wzrostu, zwiększanie poziomu edukacji oraz konkurencyjności regionalnych firm poprzez:

- rozbudowę i modernizację regionalnej infrastruktury transportowej, społecznej i ochrony środowiska,
- rozwój społeczeństwa informacyjnego, wspomaganie rozwoju regionalnego, systemów badawczo-rozwojowych i innowacyjnych oraz potencjału regionów w zakresie usług turystycznych,
- wzmocnienie systemu edukacji, szkoleń i usług doradczych przygotowujących mieszkańców regionów do przewidywanych potrzeb przyszłego rynku pracy.

Przeciwdziałanie marginalizacji należało rozumieć jako działania interwencyjne w ograniczonej liczbie i przestrzennie grupie obszarów wiejskich, restrukturyzowanych oraz obszarów degradacji społeczno-ekonomicznej przestrzeni miejskiej, przemysłowej i powojkowej o najmniejszych możliwościach rozwojowych oraz najtrudniejszej sytuacji społeczno-gospodarczej.

Działania te odbywały się poprzez:

- zwiększanie mobilności zawodowej i przestrzennej bezrobotnych poprzez dostarczanie systemu szkoleń, przekwalifikowana i grantów na rozpoczęcie działalności gospodarczej,
- rozbudowę infrastruktury wspomagającej inwestycje przedsiębiorstw na danym obszarze,
- pomoc finansową, szkoleniową i doradczą dla ludzi pracujących w rolnictwie i przemyśle zamierzających rozpocząć działalność gospodarczą,
- wsparcie finansowe i doradcze dla mikroprzedsiębiorstw,
- pomoc dla renowacji i zmiany przeznaczenia zdegradowanych środowiskowo i urbanistycznie miast i obszarów przemysłowych i powojkowych.

Osiągnięcie celu ZPORR wynikało zarówno z właściwego ukierunkowania środków publicznych, jak i wprowadzenia efektywnego systemu koordynacji, zarządzania, monitorowania, kontroli i montażu finansowego środków. Podstawowym warunkiem osiągnięcia zakładanych efektów było także pełne wdrożenie zasady partnerstwa pomiędzy

Administracją rządową, samorządową oraz podmiotami społeczno-ekonomicznymi [Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Europejski Fundusz Społeczny w ZPORR – poradnik dla ostatecznych odbiorców (beneficjentów), 2006, s.14].

Priorytety ZPORR osiągnano poprzez koncentrację krajowych środków publicznych i towarzyszącego im współfinansowania ze strony funduszy strukturalnych (Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz Europejskiego Funduszu Społecznego) na czterech priorytetach:

_ Priorytet 1: Rozbudowa i modernizacja infrastruktury służącej wzmocnieniu konkurencyjności regionów,

_ Priorytet 2: Wzmocnienie rozwoju zasobów ludzkich w regionach,

_ Priorytet 3: Rozwój lokalny,

_ Priorytet 4: Pomoc techniczna.

Dla sprawnego funkcjonowania funduszy unijnych istotny jest skutecznie funkcjonujący system przepływu informacji, system kontroli i zwalczania nieprawidłowości w zakresie pozyskiwania i wykorzystania środków strukturalnych. Starania o pomoc publiczną utrudniał też brak informacji na temat możliwości skorzystania oraz rodzajów programów wsparcia, a także skomplikowane procedury dotyczące pomocy z Unii Europejskiej. Należy zatem stwierdzić, że dla efektywnego funkcjonowania funduszy strukturalnych ważne jest działanie zmniejszające i likwidujące bariery występujące we wszystkich obszarach, których niesprawne działanie może negatywnie wpłynąć na wydatkowanie finansowe.

Podsumowanie

Podsumowując fundusze unijne stanowią podstawowe instrumenty finansowe UE umożliwiające rozwój gospodarczy i społeczny. Dzięki nim samorządy terytorialne mają możliwość restrukturyzowania i modernizowania swoich gospodarek. Fundusze te bowiem wpływają korzystnie na zwiększenie spójności ekonomicznej i społecznej całej Unii i są kierowane przede wszystkim do tych regionów, które bez pomocy finansowej nie byłby w stanie dorównać innym regionom lepiej rozwiniętym.

Fundusze europejskie bardzo przyczyniły się do poprawy wizerunku Polski. Patrząc wstecz widać jak bardzo nasz kraj zyskał dzięki dotacjom pozyskanym z UE. Polska stała się państwem przyjaznym dla obywateli, posiadającym sprawnie funkcjonującą i nowoczesną administrację, w którym

świadczony są wysokiej jakości usługi publiczne. Nastąpiła profesjonalizacja aparatu urzędniczego administracji rządowej i samorządowej, a państwo nasz jest w stanie zapewnić bezpieczeństwo publiczne, wsparcie w utrzymaniu zdrowej siły roboczej, warunkującej rozwój gospodarczy. Widoczna jest zasadnicza poprawa rozwoju przedsiębiorczości.

Literatura

Gieroczyńska Edyta. 2005. *Wybrane aspekty konkurencyjności europejskiej. Stan debaty, Urząd Komitetu Integracji Europejskiej*, Warszawa: Departament Analiz i Strategii.

Ickiewicz Janina. 2004. *Pozyskiwanie, koszt i struktura kapitału w przedsiębiorstwach*, Warszawa: Oficyna Wydawnicza Szkoły.

Ministerstwo Rozwoju Regionalnego. 2006. *Europejski Fundusz Społeczny w ZPORR – poradnik dla ostatecznych odbiorców (beneficjentów)*, Warszawa.

Narodowy Plan Rozwoju 2004 – 2006, Załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dn. 22 czerwca 2004r. (Dz. U. Nr 149, poz.1567).

Piasecki Bogdan. 2001. *Ekonomia i zarządzania mała firma*, Warszawa-Łódź: Wydawnictwa Naukowe PWN.

Skowronek-Mielczarek Anna. 2002. *Źródła zewnętrznego finansowania małych średnich przedsiębiorstw w Polsce*, Warszawa: Oficyna Wydawnicza Szkoły Głównej Handlowej.

Skowronek-Mielczarek Anna. 2007. *Małe i średnie przedsiębiorstwa. Źródła finansowania*, Warszawa: Wydawnictwo C.H.

Załącznik do Zalecenia Komisji 2003/361/WE z dnia 6 maja 2003 r. dotyczącego definicji mikroprzedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw, Dz. U. L 124 z dn. 20.05.2003.

[www 1] <http://um.stalowawola.pl/inc/mspwue.doc>

[www 2] <http://www.ec.europa.eu>

[www 3] <http://www.efs.gov.pl/>

[www 4] <http://www.wup.mazowsze.pl/efs>